

Arminius Instituut (Seminarium)

Sinds 1 september 2016 zijn Arminius Instituut (oude stijl) en Seminarium gefuseerd. Er is nu één organisatie: het 'Arminius Instituut. Centrum voor remonstrantse theologie' – zie ook de website: www.arminiusinstituut.nl. Het uitvoeren van het seminarium-onderwijs behoort sinds diezelfde tijd tot de hoofdtaken van het Instituut.

Het Instituut staat onder leiding van de hoogleraar, prof. dr. Christa Anbeek. De andere stafleden zijn dr. Bert Dicou, docent en drs. Elza Kuyk, wetenschappelijk coördinator.

Onderwijs

In 2016-2017 studeerden er 9 studenten aan het Arminius Instituut, van wie er 7 ook in 2017-2018 onderwijs volgden (2 studeerden af in 2017). Daarnaast werden er voor 2017-2018 8 nieuwe studenten toegelaten. In totaal zijn er dus nu 15 studenten. Op vier data in 2017-eerste helft 2018 wordt gelegenheid geboden proponentsexamen te doen, waarvoor zich naar verwachting telkens 2 (of 3) studenten zullen inschrijven. Voor 2018 heeft opnieuw reeds een groep geïnteresseerden belangstelling getoond de opleiding te komen te volgen.

De twee nieuwe proponenten zijn drs. Corrie Vis en Arend van Baarsen, MA. Hun examen vond plaats op zaterdag 28 oktober, in Vrijburg, Amsterdam.

Christa Anbeek gaf het college Praktische-systematische Theologie. Colleges Bijbel I, Bijbel en Liturgie en Predikant, Gemeente, Kerk zijn verzorgd door Bert Dicou.

Seminariemiddagen eerste helft 2017 werden voorbereid door Bert Dicou, na de zomer wisselden beide docenten elkaar af. Bij deze voor het vormingsproces belangrijke activiteit zijn zij beiden aanwezig. Ook werd een enkele keer een programma verzorgd door Elza Kuyk.

De organisatie van het onderwijs werd mede ondersteund door Vera Kok, secretaresse van het Doopsgezind Seminarie, die op declaratiebasis werk voor het Remonstrants Seminarium verricht.

Bij het onderwijs zijn in het verslagjaar diverse gastdocenten betrokken: Peter Nissen voor de colleges Remonstrantica, Peter Korver voor de geestelijke begeleiding van studenten tijdens hun stage, Marion Bruggen als stagedocent, en Sigrid Coenradie als docent bij Predikant, Gemeente, Kerk.

Studiereis Salisbury

In juni 2017 is de studentengroep met de staf vier dagen op studiereis gegaan naar Salisbury. Het programma van de reis was deels verbonden met de colleges liturgie. De intensieve kennismaking met de Anglicaanse traditie van Evensongs en de bezoeken aan een parochiale kerk en een bijeenkomst van de Quakers boden een vruchtbare omgeving voor de eigen liturgische oefeningen. In Sarum College waren enkele bijeenkomsten belegd waarin de groep werd ontvangen door stafleden waaronder dr. Anne Claar Thomasson –Rosingh.

Nascholing en overige programma's

Zoals gebruikelijk, bood het Arminius Instituut een ruime keuze van mogelijkheden tot nascholing aan. Naast activiteiten van andere partijen, waaruit een voor de remonstrantse voorgangers relevante selectie werd gemaakt, was er een reeks van 6 studiedagen die het Instituut zelf organiseerde of mede organiseerde. Daarnaast hield het Instituut in juni 2017 aan het slot van het studiejaar een groot afsluitend intervrijzinnig symposium 'Weg met de Bijbel' in de Doopsgezinde kerk in Haarlem.

De regels voor de nascholing zijn op basis van een evaluatie van de afgelopen jaren waaronder inbreng van het moderamen van het convent, bijgesteld en opnieuw geformuleerd met ingang van 1 januari 2018. De regels zijn te vinden op de website.

Voor de studieverloven wordt gebruik gemaakt van de formulieren die door het seminarium daarvoor zijn opgesteld. Dit formulier helpt om de structuur en met name de output van een studieverlof van tevoren in kaart te brengen.

College van Curatoren

Het College van Curatoren bestaat dd. 1 maart 2018 uit Peter Nissen (voorzitter), Christa Anbeek (secretaris), Joan Muysken (penningmeester), Lense Lijzen, Johan Bouwer, Marthe de Vries en Madelief Brok (studentlid). Betty Wymenga en Rachelle van Andel namen afscheid. Het College heeft in de verslagperiode viermaal vergaderd: op 23 mei, 28 september en 16 november 2017 en op 6 februari 2018. Stafleden Bert Dicou en Elza Kuyk zijn ook bij deze vergaderingen aanwezig.

Op 23 mei en op 30 augustus zijn toelatingsgesprekken gevoerd waarbij zeven studenten zijn toegelaten tot de opleiding: Aly Meijer, Susanne van der Sluijs, Jesse Gruiters, Mignon van Bokhoven, Claartje Kruijff, Elly van Kuijk en Pieter Hartevelt.

Op 5 december is Jan Berkvens toegelaten. Voor 2018 is een vaste toelatingsdatum vastgesteld op 7 juni 2018 met als deadline voor aanmelding 18 mei 2018.

In het verslagjaar vond uitvoerig overleg plaats tussen het faculteitsbestuur en het curatorium over de implementatie van een besluit van de minister van OCW over herziening van de financiering van de ambtsopleidingen (1 december 2016). Het curatorium had evenals de overige seminaria en ambtsopleidingen met dat voorstel ingestemd voor het aan de minister was voorgelegd ter ondertekening. Het betekent dat de financiering van de diverse ambtsopleidingen (opgeteld als totaal) is veilig gesteld. Het betekent ook dat de onderlinge verdeling van de beschikbare middelen verandert: voor het Remonstrants Seminarium brengt het een bijstelling naar beneden met zich mee.

VU programma Bridging Gaps

Op de VU is in 2016 na een aantal jaren stilstand (door emeritaat van de verantwoordelijke hoogleraar) het programma Bridging Gaps heringevoerd. Theologiestudenten (gevorderde masterfase) uit Latijns Amerika, Afrika, Azië en Oost-Europa komen drie maanden in Nederland studeren bij Nederlandse docenten en volgen een programma van interculturele uitwisseling en contextueel bijbellezen. Bert Dicou en Tina Geels begeleidden Orsolya Farkas, unitarisch student uit Transsylvanië.

Website

De fusie van Arminius Instituut en het Seminarium leidde tot het besluit een nieuwe website te bouwen, nu binnen het door de landelijke Remonstranten verstrekte frame. De nieuwe site is voorafgaande aan het studiejaar 2017-'18 door Bert Dicou gebouwd en ingericht. De website is (nog steeds) te vinden op www.arminiusinstituut.nl, dat nu een overzichtelijke presentatie geeft van de studiemogelijkheden, nieuws vanuit de opleiding, nieuwsitems betreffende wetenschappelijke activiteiten en publicaties, en achtergronden. Uiteraard is ook aandacht voor de eigen reeks van het Arminius Instituut, de Arminiusreeks. Verder is er een personen-pagina met een veelheid aan remonstrantse expertise en worden de diverse onderzoeksprojecten van het Instituut beschreven. Behalve met een eigen website, presenteert het Instituut zich online via Facebook met 450 (ook buitenlandse) volgers. Verder is er een digitale Nieuwsbrief voor abonnees ingesteld.

Structurering onderwijsprogramma

Op basis van de ervaringen van het eerste jaar seminariumonderwijs is een aantal verbeteringen doorgevoerd. De studiegids en vooral de stagegids zijn ingrijpend aangepast. Met name de opzet van de stages heeft een veel duidelijker structuur gekregen. In plaats van de individuele aanpak is voor groepssupervisie gekozen. Er moest voor acht studenten een gemeente gevonden worden. In juni 2017 zijn gemeenten daarover benaderd. De respons was zo royaal, dat zelfs enkele gemeenten teleurgesteld moesten worden. De stages zijn in januari begonnen en worden met een eindgesprek eind juni 2018 afgerond. Een van de voorgenomen stages is voortijdig afgebroken. Een andere stage (van de in december 2017 aangenomen student) is er in februari bijgekomen. Drie van de stages worden gedaan onder de vlag van het studiedeel VU spiritual care. Het is met de VU afgestemd dat deze stages door het seminarium worden begeleid.

Ter vergelijking: in het voorgaande studiejaar waren er drie studenten die stage liepen waarvan twee die een verkorte versie hadden op basis van eerdere beroepservaring (9 ECTS in plaats van 18 ECTS). Een vierde stage uit het cohort 2016-2017 vond de facto plaats in de periode na de zomer 2017. De omvang van deze vier genoemde

stages ligt op 18 ECTS. Voor de studenten in het cohort 2017-2018 is de omvang standaard op 12 ECTS gezet (1 ECTS = 28 uur). Een van de redenen voor verkorting van de stagomvang is gelegen in het feit dat de stage die in de spiritual care (VU master die deel uitmaakt van het tweejarige traject) plaatsvindt, ook 12 ECTS beslaat en inhoudelijk in de meeste gevallen ook al in een remonstrantse gemeente plaatsvindt. Een andere reden is dat een aanvankelijk extracurriculair vak (privatissimum bijbel) nu in het reguliere curriculum kon worden opgenomen. Samengevat waren er vier gemeentestages in de periode 2017-2018 (stages vanaf januari 2017) en acht in de periode 2017-2018 (stages vanaf januari 2018).

Voor het inschakelen van gastdocenten is gekeken naar de budgettaire ruimte. De kosten omgerekend per student liepen hoog op. De omvang van de groep maakte een andere aanpak noodzakelijk. Een van de keuzes die daarom gemaakt moest worden is dat studenten niet meer standaard ook geestelijke begeleiding zou worden aangeboden. In het voorgaande cursusjaar heeft Peter Korver deze taak voor het seminarium ingevuld, volgens de afspraken die daarvoor in de studiegids 2016-2017 waren vastgelegd. Ook het op enig moment in de opleiding afnemen van een (kostbare) psychologische test door een extern bureau wordt niet meer standaard voor elke student ingezet. De mogelijkheid voor zowel geestelijke begeleiding als het afnemen van een psychologische test is open gehouden om in een individuele situatie alsnog aan te bieden.

Met studenten wordt jaarlijks een opleidingsovereenkomst vastgesteld zodat duidelijk is hoe de studie voor dat jaar zal worden ingericht. In deze overeenkomst worden ook de eventuele vrijstellingen vermeld.

Er zijn begin 2018 voortgangsgesprekken gevoerd met de coördinator die in deze de rol van studieloopbaanbegeleider aannam. De facto studeren veel studenten in deeltijd omdat ze de studie met andere werkzaamheden en een soms intensief gezinsleven moeten combineren.

Drie studenten hebben met ingang van 2018 hun studie tijdelijk (tot de zomer 2018) onderbroken.

Studiebijdrage studenten

In de vergadering van het College van Curatoren op 6 februari 2018 zijn de tarieven van de studiebijdrage vastgesteld, geldend met ingang van 1 september 2018.

Toelating studenten

In april 2017 en december 2018 zijn twee seminariumbijeenkomsten opengesteld voor deelname van degenen die op dat moment in beeld waren als belangstellenden voor de opleiding. Dat betrof een bijeenkomst met Joost Röselaers (april 2017) en een 'tempeltest' (verslag van bezoek aan remonstrantse kerkdiensten in (nog) onbekende gemeenten; december 2018). Deze kennismaking met de studentengroep blijkt naast de kennismaking met stafleden een goed onderdeel in de oriëntatie op de eventuele keuze om zich voor een toelatingsgesprek te melden.

Wetenschappelijk coördinator

De wetenschappelijk coördinator vervult een adviserende en beleidsvoorbereidende rol naar het curatorium. In de verslagperiode betrof dat onder meer een sterkere monitoring van inzet van financiële middelen en afstemming met de VU, waaronder het contact met andere ambtsopleidingen. Verder wordt veel aandacht besteed aan onderwijszaken, zoals betere stroomlijning van de organisatie ervan en de communicatie met de zittende en aankomende studenten en het werkveld.

Output wetenschappelijke staf

Christa Anbeek

Publicaties

- Anbeek, C., Alma, H., Goelst Meijer, S. (2018). Contrast experiences and social imaginaries as spaces for truth-seeking. In: *Social Imaginaries in a Globalizing World*. Alma, H. & Vanheeswijck, G. (eds) (forthcoming)
- Anbeek, C.W. (2017). World-viewing Dialogues on Precarious Life: The Urgency of a New Existential, Spiritual, and Ethical Language in the Search for Meaning in Vulnerable life. *Essays in the Philosophy of Humanism*, 25 (2), 171-185.
- Anbeek, C.W., Molenaar, C. & Oomens, S. (2017). Spirituele zorg in palliatieve zorg. Aandacht voor de levenskwaliteit door samenwerking tussen huisartsen en geestelijk verzorgers. *Nederlands-Vlaams tijdschrift voor Palliatieve Zorg*, 14 (4), 28-39.

Cursussen

- Workshop Levensidekliniek. Vijf bijeenkomsten rondom het dialoogmodel. Data: 4 oktober, 2 en 16 en 30 nov, 14 dec. 2017. Deelnemers: 6 (verpleegkundigen en artsen).
- Module *Spiritual Care I*, onderdeel van master Spiritual Care VU. 4 september – 11 oktober 2017, maandag en woensdag van 11.00-13.00 uur. Amsterdam. Deelnemers: 27
- Geestelijk Verzorger 2.2 post-academische cursus Luce. Tilburg University. Data: 9 en 23 jan, 13 en 20 feb, 6 en 20 maart, 3 april, 8 en 22 mei, 12 juni 2017 (telkens hele dag). Deelnemers: 13

Lezingen en symposia

- Anbeek, C.W. (2017, maart 8). Lustrum Levensidekliniek. Amsterdam, 1ste lustrum Levensidekliniek.
- Anbeek, C.W. (2017, april 19). Kwetsbaar en breekbaar. Op zoek naar nieuwe taal. Driebergen, Nivoz lezing.
- Anbeek, C.W. & Roselaers, J. (2017, juni 16). Breuklijnen. Zoeken naar nieuwe taal en praktijken. Theologisch plan en beleidslijnen. Leck Duitsland: Conventsreis
- Anbeek, C.W. (2017, oktober 5). Dankwoord bij aanbieding 1ste exemplaar *In mij stroomt een rivier. Remonstrantse predikanten over wat hen bezielt*. Leiden: 100 jaar convent.
- Anbeek, C.W. (2018, januari 10). Lezing bij symposium 'Goed gereedschap is het halve werk', over de urgentie van theologie in pastoraat en zielzorg. Amsterdam, VU
- Anbeek, C.W. (2018, januari 16). Lezing bij 'Rust or Rush: Millenials en hoe werk een nieuwe religie werd. Geertekerk Utrecht.
- Anbeek, C.W. (2018, februari 7). Inleiding bij debat Voltooid Leven (o.l.v. A. Rinnooy Kan).

Promotiecommissies

- 28 juni 2017 Brenda Mathijssen, *Making sense of Death. Ritual practices and situational beliefs of the recently bereaved in the Netherlands*. Nijmegen: Radboud Universiteit
- 21 sept 2017 Martijn Junte. *De moeite waard om door te geven?* Universiteit Leiden

Proponentsscripties

- A. van Baarsen (2017). "Misschien word je wel vriend!" Een exploratief onderzoek naar de toetredingsmotieven van nieuwe leden en vrienden van (doopsgezinde-) remonstrantse gemeenten.
- C.J. Vis (2017). *Van het hoofd naar het hart. Contrastervaringen in bijbelverhalen: de zanger Stef Bos als moderne hermeneut*.

Interviews & kranten

- 2017 23 maart: 'Je kunt niet authentiek zijn zonder kwetsbaar te zijn', interview met Christa Anbeek door Hartger Wassink <http://nivoz.nl/artikelen/kunt-authentiek-zonder-kwetsbaar/>
- 31 mei 2017 NRC Opinie Anbeek, Nissen, Roselaers *Ruil Tweede Pinksterdag in voor Suikerfeest*
- 10 december 2017 NRC Opinie Anbeek & Roselaers *Kerstkaart aan vluchtelingen: wij willen graag dat je blijft!*
- 31 december 2017 Het Vermoeden EO (tv). Anbeek en Roselaers over het kinderpardon.

Bert Dicou

Publicaties: boeken

- Coenradie, S. Dicou, B, Thomasson A.C. (2017). *Re-imagining the Bible for Today*, London: SCM Press
- Coenradie, S. Dicou, B, Thomasson A.C. (2017). *Weg met de Bijbel. Gids voor vrijzinnig bijbellezen*. Utrecht: Meinema.

Publicaties: artikelen

- B. Dicou (2017). Bijdragen rubriek Bijbel en Cultuur van *De Eerste Dag*
- B. Dicou (2017). "Ik geloof in God, de almachtige Vader", in: Koen Holtzapffel en Pieter Korbee, red., *In mij stroomt een rivier. Remonstrantse predikanten over wat het bezielt*, Utrecht, 41-55

Publicaties: uitgegeven

- *Verdraagzaamheid, tijd en context. Remonstrants theoloog Le Clerc en remonstrantse denkers van nu*, Lense Lijzen, Elza Kuyk en Bert Dicou (red.), Arminiusreeks. 3, Amsterdam 2017.

Proponentsscripties:

- A. van Baarsen (2017). *“Misschien word je wel vriend!” Een exploratief onderzoek naar de toetredingsmotieven van nieuwe leden en vrienden van (doopsgezinde-) remonstrantse gemeenten.*
- C.J. Vis (2017). *Van het hoofd naar het hart. Contrastervaringen in bijbelverhalen: de zanger Stef Bos als moderne hermeneut.*

Lezingen en symposia

- Symposium ‘Weg met de Bijbel’, Haarlem, 23 juni, organisatie en workshop ‘bijbel en film’, met Sigrid Coenradie
- Inspiratiedag Contextueel bijbellezen, organisatie en dagvoorzitter, Utrecht, LDC, 19 september
- ‘Grondvragen bij Contextueel bijbellezen’, Utrecht, LDC, 19 september, met Hette Domburg
- ‘Re-imagining the Bible for Today’, presentatie book launch, Sarum College, Salisbury, 6 oktober. Met Sigrid Coenradie en Anne Claar Thomasson-Rosingh

Convent

- Voorzitter voorbereidingsgroep conventsreis juni 2017, Leck, Duitsland

Elza Kuyk

- Kuyk, E. (2017). *“Tolerantie als ecclesiologische waarde. Een verkenning bij de remonstrantse traditie.”* In : *Verdraagzaamheid, tijd en context. Remonstrants theoloog Le Clerc en remonstrantse denkers van nu.* Lense Lijzen, Elza Kuyk en Bert Dicou (red.), Arminiusreeks, no. 3, Uitgave Arminius Instituut, Amsterdam 2017. pp. 17-37.

Jaarverslag opgesteld door

A. Dicou / E. Kuyk